

Rechter Peter Molema, met naast zich griffier Cliff Hitjahubessy. Molema: „Je kunt als schuldenaar na drie jaar een schone lei hebben, maar dan moet je wel je best doen.”

Droom bij schulden: een schone lei

Voor wie diep in de schulden zit, is het een bijna hemels droombeeld: opnieuw beginnen met een schone lei. Na tussenkomst van de rechter is het mogelijk. Dan moet je wel eerst drie jaar op een houtje bijten en ondertussen zo veel mogelijk verdienen voor je schuldeisers.

Chiel Evers
Foto Niels Westra

De economische crisis is ook bij de Leeuwarder rechtbank te merken. Niet alleen het aantal faillissementen van bedrijven neemt dit jaar sterk toe, ook het beroep op de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) groeit. Eind deze maand zijn er al 368 mensen toegelaten, zegt rechter Peter Molema die zich met faillissementen en schuldsaneringen bezig houdt. Vorig jaar waren het er in dezelfde periode 216.

Er zal voorlopig nog geen einde komen aan de golf van schuldsaneringen, want mensen komen door afnemende inkomsten sneller in de problemen. Voeg daarbij woekerpolissen, peperdure tophypotheken en het gemak waarmee je tegenwoordig op de pof kunt kopen, en het beeld is compleet.

Rechter Jan Leijten ziet als hoofd van de sector kanton een wassende stroom geldvorderingen passeren. Vorig jaar ging het om 9000 vonnissen, dit jaar loopt het op naar 18.500. De groei zit vooral in vorderingen van zorgverzekeraars, die achterstallige premie trachten te incasseren bij wanbetalers door de kantonrechter een vonnis te vragen waarmee ze beslag kunnen leggen op inkomsten of goederen van de schuldenaar.

Sinds de invoering van het nieuwe zorgverzekeringsstelsel in 2006 zijn de verzekeraars vaste klant bij de rechtbank. Ook telefoon- en postorderbedrijven weten de weg naar de rechter te vinden, naast woningcorporaties en nutsbedrijven.

MEERDERJARIGEN

Leijten ziet nog een signaal van de toene-

mende schuldenproblematiek: steeds meer meerderjarigen worden door de kantonrechter onder bewind gesteld. Dat betekent dat een deskundige bewindvoerder hun financiële zaken behartigt, omdat ze daar zelf niet toe in staat zijn. Vroeger gold meerderjarigenbewind vooral voor mensen met geestelijke beperkingen, nu gaat het steeds vaker om financiële analfabeten. Dit jaar verwacht Leijten 635 bewindzaken, vorig jaar waren het er 278.

Eerst proberen gemeentelijke kredietbanken, zoals de Friese GKB, mensen met schulden uit de rode cijfers te helpen. Ze doen dat door minnelijke regelingen voor te stellen aan de schuldeisers. Die moeten dan genoegen nemen met een percentage van hun vordering. Desnoods worden ze met een door de rechtbank opgelegd dwangakkoord gedwongen.

Maar zo'n minnelijke regeling lukt lang niet altijd. Als dat het geval is, kan een schuldenaar bij de rechtbank aankloppen voor toepassing van de WSNP. Die regeling bestaat nu een jaar of tien naast het faillissement. Schuldsanering heeft het voordeel dat je niet je hele leven door schulden wordt achtervolgd. Na drie jaar kun je een brandschone lei hebben.

„Maar die moet je wel verdienen”, zegt Molema. „Het is een kans die je krijgt. Je kunt als schuldenaar na drie jaar een schone lei hebben, maar dan moet je wel je best doen.”

De rechter wijst een bewindvoerder aan die de WSNP-klant onder zijn hoede neemt. Hij inventariseert de schulden en de bezittingen en bekijkt hoeveel de schuldenaar kan bijdragen door te werken. Wie werkloos is, moet hard solliciteren om aan

de slag te komen en vervolgens zijn salaris bij de bewindvoerder inleveren. Hij krijgt een klein deel om van te leven: vaak beneden het bijstandsniveau.

VERLOSSING

Het nadeel is dat je drie jaar op een houtje moet bijten en door de bewindvoerder achter de vordden wordt gezeten, maar het voordeel is niet alleen het wenkend perspectief van de schone lei. Wat rechter Molema ook regelmatig hoort, is dat mensen het als een verlossing ervaren dat de bewindvoerder voortaan met de schuldeisers praat. Ze krijgen geen incassobu-

reus en deurwaarders meer op de stoep.

De schuldsanering kan ook tussentijds worden beëindigd. Als uit de periodieke rapportages van de bewindvoerder aan de rechtbank blijkt dat iemand zich onvoldoende inspannt om geld te verdienen, kan hij uit de wettelijke regeling worden gezet. Dan blijft jij met de schulden zitten. Maar het kan ook positief eindigen: als er tussentijds een akkoord met de schuldeisers wordt gesloten.

Dat laatste is mogelijk als er op die manier voor de schuldeisers wat meer in zit dan wanneer de schuldenaar drie jaar lang blijft ploeteren. Rechter Molema: „Het kan zijn dat iemand wat geld van familie, vrien-

den of zijn baas krijgt. Voor zo'n akkoord heb je instemming nodig van de meerderheid van de schuldeisers, die samen ook nog eens de meerderheid van de schulden vertegenwoordigen.”

Uit landelijke cijfers blijkt dat maar 3 procent van de WSNP-zaken tussentijds eindigt met zo'n akkoord. Bijna 70 procent mondt uit in toekenning van een schone lei. In bijna 18 procent van de gevallen eindigt de schuldsanering zonder schone lei.

Zowel particulieren als (kleine) ondernemers kunnen een beroep doen op deze wet. De particulieren zijn met 83 procent ver in de meerderheid. Zij hebben een gemiddelde schuldenlast van €26.300. De ondernemers komen met gemiddeld €96.600 aan schulden de WSNP binnen. Het gemiddelde inkomen van de particuliere schuldenaren ligt rond de €1200, dat van de ondernemers is €1000 hoger.

„De wet voorziet in een bijzonder grote behoefte,” constateert Molema. „Nu, tien jaar na invoering van de WSNP, blijkt dat niet alleen mensen die anders in het faillissement waren gekomen gebruik maken van de regeling, maar dat er een hele groep mensen bij is gekomen die niet voorzien was. Die mensen vielen kennelijk tussen wal en schip.”

Niet alleen voor de schuldenaren is de WSNP plezieriger dan een faillissement, zegt de rechter. Ook de zogenaamde concurrente schuldeisers hebben er baat bij. Bij een faillissement gaan de Belastingdienst en de bank altijd voor, hier worden alle schuldeisers gelijker behandeld. „En de afwikkeling is goedkoper. Daar profiteert ze ook van.”